

OMLADINA

LIST UJEDINJENOG SAVEZA ANTIFAŠISTIČKE OMLADINE JUGOSLAVIJE

God. II

6. Oktobra 1944.

Broj 13.

Za mobilizaciju svih omladinskih snaga

Pripreme za održavanje omladinskih kongresa naših federalnih jedinica već su u punom jeku. Po zadacima koji su pred te kongrese postavljeni vidi se da su oni pravilno shvaćeni. Pojačati našu Narodno-oslobodilačku vojsku i pod njenim moćnim okriljem raditi na izgradnji svojih federalnih jedinica, u bratskoj zajednici s ostalim narodima Jugoslavije. I u koliko veći polet i samopregor i neiscrpane snage leže u omladini u toliko je i veća njena dužnost da ih sve uloži za oslobodjenje i izgradnju državnosti svojih jedinica. Naša nova Jugoslavija i njena demokratska vlast s pravom to od omladine očekuju. Za uzvrat će dobiti slobodnu domovinu koja će im otvoriti sve mogućnosti za njihov lični razvitak i svestrani rad za dobro svog naroda.

I KONGRESA ANTIFAŠISTIČKE OMLADINE SRBIJE

se, između ostalog, kaže:

»Zahvaljujući borbi naših divizija i uopšte borbi čitave naše Narodno-oslobodilačke vojske Jugoslavije, mi smo u stanju da po prvi put od kako znamo za sebe organizujemo svoj Prvi kongres antifašističke omladine Srbije.

Za ovaj veliki dan, za ovu do sada najveću manifestaciju i sastanak srpske omladine, koju treba da održimo septembra meseca ove godine, pozivamo svu rodoljubivu omladinu da se priprema.

Na našem I kongresu će se manifestovati ono što se u toku trogodišnje borbe već pokazalo, a to je da srpska omladina nema nikakve veze s velikosrpskim hegemonistima, da jedinstvo i bratstvo omladine Srbije, Hrvatske, Slovenije, Crne Gore, Makedonije, Bosne i Hercegovine, koje je iskivano u toku narodno-oslobodilačke borbe, neće moći niko da razbije i uništi. Na Kongresu će se razpravljati o daljim merama za učvršćenje bratstva, koje je osnov naše nove države demokratske federativne Jugoslavije.

Omladino nepokorenog Kosmaja i Šumadije, herojske zapadne Srbije, napačene Mačve, Posavine i Pomoravlja, junačkog Timoka i Krajine, ustaničke Toplice i Jablanice, Pčinje, Crne Trave, Lužnice i Rasine!

Spremajte se za svoj I kongres. Vaše pripreme treba da budu u znaku pojačane borbe protiv okupatora i izdajnika. Organizujte predkongresna takmičenja za mobilizaciju novih boraca za Narodno-oslobodilačku vojsku i partizanske odrede Srbije, za pomoć našoj narodnoj vlasti, za ostvarenje najšireg jedinstva omladine Srbije, za nanošenje što više udaraca okupatoru i njegovim slugama.

OMLADINA HRVATSKE

se priprema za svoj I kongres. Neprijatelj je svim snagama pokušavao da je razjedini.

»A mi smo — kažu oni u svome proglasu — još jačim poletom, još većim snagama krenuli u nove borbe i djela.

Divizija u Istri, nova divizija u Slavoniji, tisuće novih mladih boraca u Dalmaciji i širom Hrvatske — to je bio naš odgovor razbješnelim neprijateljskim ofanzivama.

Desetak tisuća marljivih ruku naših radnih brigada i jedinica ubrale su i spremile ovogodišnju bogatu žetvu žita u Slavoniji, Baniji i ostalim žitorodnim krajevima Hrvatske. Nestalo je žito niklo uz bunkere i garnizone. To je bio naš odgovor izgladnelim glodavcima i pljačkašima.

Omladina Hrvatske izvršuje zadatke s II kongresa. Ona se tako najbolje sprema za svoj

I kongres antifašističke omladine Hrvatske.

Mi smo u borbi stekli najdragocjeniji biser i obilno ga orosili svojom mladom rumenom krvlju. To je naše jedinstvo u oružju, radu i pjesmi. Mladi Hrvati i Srbi postali su u borbi najbliža braća. Jedinstvo je u nama, ono je postalo naš sa-držaj. Tako se danas kod hrvatske omladine radja novi tip širokog jugoslovenskog rodoljublja: osjećaj punog bratstva sa svom omladinom naroda Južnih Slavena.

I to jedinstvo mi ćemo danas u vrijeme predkongresnih priprema, u danima skore i potpune slobode neprestano širiti i jačati. Pristupit ćemo svakom mladiću i djevojci toplo i neposredno im ukazivati put kojim treba da krenu.

Mladi borci naše nepobjedive armije!

Minama i ognjem upoznajte neprijatelja s I kongresom!

Mladi udarnici naših brigada i jedinica!

Pregnite novim poletom u svakom radu! Gradite našu domovinu!

Da bi omladina Bosne i Hercegovine izvršila svoju borbenu smotru, smotru svoje sloge i jedinstva, da bi svoje snage još više stavila u službu oslobodjenja i izgradnje naše zemlje, održaće se u najskorije vrijeme

I KONGRES ANTIFAŠISTIČKE OMLADINE BOSNE I HERCEGOVINE

kome treba da prisustvuju predstavnici omladine iz svih naših krajeva, iz svih vojnih jedinica.

Mi sazivamo naš Kongres u danima velikih pobjeda oslobodilačkih armija na Istoku, Zapadu i Jugu. U danima velikih pobjeda naše Narodno-oslobodilačke vojske i našeg pokreta. Zbog toga će naš Kongres rješavati pitanje mobilizacije omladine Bosne i Hercegovine za posljednje bojeve protiv njemačke-fašističke vojske i njenih slugu u zemlji. On će također rješavati i pitanje kako da se u svenarodni politički život uključi čitav omladinski pokret i sva omladina Bosne i Hercegovine, i srpska i hrvatska i muslimanska, i da ona uzme još većeg učešća u izgradnji bosansko-hercegovačke državnosti i u podizanju naše razrušene i popaljene domovine.

Svim rodoljubivim omladincima i omladinkama je mjesto u redovima našeg narodno-oslobodilačkog po-

kreta, u redovima naše Narodno-oslobodilačke vojske!

OMLADINA CRNE GORE I BOKE

se priprema za svoj II kongres. Glavni odbor Narodno-oslobodilačkog fronta joj je uputio poziv u svom proglasu: »Omladino Crne Gore i Boke!

... Sada u posljednjem jurišu budi i dalje u prvim linijama, čvrsto zbijaj svoje redove, privuci na svoju stranu svakog poštenog omladince i omladinku. Kao što si pokazala smjelost i požrtvovanje u oslobodilačkom ratu, pokaži se takvom i u izgradnji naše nove domovine.

List Ujedinjenog saveza antifašističke omladine Crne Gore i Boke »Omladinski pokret« u svom poslednjem broju piše:

»Ostvarili smo zavjet našeg I kongresa: rodila se i prekalila VII omladinska brigada. Nikle su još nove brigade; njihovu udarnu snagu čini omladina.

Naš II kongres će imati ogroman značaj za daljnji razvitak omladinskog pokreta. On će biti krupan prilog djelu oslobodjenja i izgradnje naše zemlje.

Ostvarimo odluke II kongresa antifašističke omladine Jugoslavije, ispunimo veliku zakletvu koju smo dali svom vodji maršalu Titu. Ostvarimo istorijske odluke III zasjedanja naše Skupštine, veliku garanciju naše srećnije budućnosti.

Neka se iz naših predkongresnih priprema rode novi mladi heroji Borbe i rada.

Ostvarimo sve naše zadatke da bismo na Kongres svijetla lica izašli pred svoj narod i primili nove.

OMLADINA MAKEDONIJE

će svojim pripremama za II kongres i zadacima koje bude postavila znati da ispuni ono što u svom proglasu od nje traži ASNOM (Antifašističko veće narodnog oslobodjenja Makedonije):

Makedonski omladinci i omladinke!

Vi ste bili prva žrtva fašističkih okupatora i vi ste prvi pošli u borbu protiv njega. S vama svojstvenom hrabrošću, vi ste dali primer kako se služi narodnim idealima. Vi danas sačinjavate najborbenije jezgro naše vojske.

U borbi koja se danas vodi izgrađuje se najljepša budućnost omladine. Treba izgraditi slobodnu Makedoniju. Svim silama pomognite sprovođenje odluka ASNOM-a i izgradnju nove narodne demokratske vlasti u Makedoniji i naše makedonske države.

OMLADINA SLOVENIJE

se priprema za svoj II kongres. Ona je učestvovala u velikom takmičenju koje je organizovala Osvobodilna Fronta Slovenije, i dala vrlo dobre rezultate.

Svi će ovi kongresi biti veliki prilog razvitku našeg omladinskog pokreta. Oni će pred omladinu naših naroda postaviti nove zadatke u izgradnji svojih zemalja i jačanju njihove bratske, zajednice federativne Jugoslavije.

CRVENA ARMIA NA NAŠOJ TERITORIJI

TASS je objavio 28. septembra 1944. slijedeće saopćenje:

»Prije nekoliko dana sovjetska komanda — imajući u vidu interese razvijanja borbenih operacija protiv njemačkih i mađjarskih trupa u Mađjarskoj — obratila se Nacionalnom komitetu oslobodjenja Jugoslavije i Vrhovnom štabu NOV i PO Jugoslavije s molbom da dadu pristanak na privremeni ulazak sovjetskih trupa na jugoslovensku teritoriju, koja graniči s Mađjarskom. Sovjetska komanda saopćila je tom prilikom da će sovjetske trupe, pošto izvrše svoje operativne zadatke, biti povučene iz Jugoslavije.

Nacionalni komitet i Vrhovni štab Jugoslavije pristali su da zadovolje molbu sovjetske komande. Sovjetska komanda je primila uslov, koji je postavljen s jugoslovenske strane, da će na teritoriji Jugoslavije u oblastima gdje će se nalaziti jedinice Crvene armije, djelovati civilna administracija Nacionalnog komiteta oslobodjenja Jugoslavije.

Iz dana u dan nižu se sve očitiji primjeri iskrenog bratskog prijateljstva između naroda Sovjetskog Saveza i Jugoslavije. U Dnevnoj zapovijedi maršala Tita izražena je sva radost i sreća koja je obuzela borce i stanovnike Jugoslavije zbog dolaska Crvene armije na granicu njihove domovine. A zadnjih dana mjeseca septembra zatalasao je Jugoslaviju novi val oduševljenja i ponosa: Vrhovna komanda Crvene armije zatražila je dozvolu od Nacionalnog komiteta oslobodjenja Jugoslavije da jedinice Crvene armije privremeno udju na teritorij Jugoslavije zbog što uspješnijeg vođenja operacija protiv njemačkih i mađjarskih trupa. Kao što se iz gornjeg saopćenja agencije TASS vidi, Nacionalni komitet oslobodjenja Jugoslavije pristao je na prijedlog Komande Crvene armije.

Zašto ta činjenica ispunja oduševljenjem i ponosom narode Jugoslavije?

Dolazak Crvene armije na teritorij Jugoslavije i njeno spajanje s jedinicama NOV dalo je novog poleta i oduševljenja našim herojskim borcima. Blizina Crvene armije najbolja je garancija da će oslobodilački rat naroda Jugoslavije dovesti do brzog pobjedonosnog oslobodjenja čitave naše domovine.

S druge strane, ta je činjenica na najočitiji način pokazala koliki ugled uživa nova Jugoslavija među saveznicima, svjetskim velesilama. Zahvaljujući sjajnim uspjesima junačke Narodno-oslobodilačke vojske, Jugoslavija se, prva među svim porobljenim narodima Evrope, svojim vlastitim snagama već preko tri godine uporno oslobadja od fašističkog jarma, očuvavši svoju samostalnost, organiziravši demokratsku narodnu vlast i položivši čvrste temelje nove demokratske federativne države. Zahvaljujući upravo toj činjenici, danas su narodi Jugoslavije, po prvi put u svojoj historiji, u mogućnosti da potpuno samostalno odlučuju o svojoj sudbini. Ulazak Crvene armije na teritorij Jugoslavije, tek nakon prethodnog odobrenja Nacionalnog komiteta oslobodjenja Jugoslavije, jasno pokazuje da naši veliki saveznici ne žele narušiti ni povrijediti suverenost naših naroda, čak ni onda kad su u pitanju zajedničke vojne operacije.

To ispunja neopisivim ponosom narode Jugoslavije, pred čijim se očima baš danas, jasnije nego ikad, razotkriva žalosna sudbina ostalih malih evropskih država, koje su — kao dojučerašnji Hitlerovi sateliti — dočekale posljednje dane rata u taboru propalog fašističkog bloka. Tu su sudbinu spremali našim narodima svi naši do nadi izdajnici najrazličitijih boja i dlaka, počevši od Nedića, Pavelića i Rupnika, pa sve do Mihailovića i raznih mačekovskih špekulanata.

A da i Jugoslavija, ne samo nije doživjela takvu sudbinu nego uživa ugled u svijetu kao nikad do sada — eto, u tome leži historijski značaj teške trogodišnje narodno-oslobodilačke borbe naših naroda. I zbog toga nikada još narodi Jugoslavije nisu stajali tako čvrsto uz svoje vodstvo, kao što stoje danas uz Nacionalni komitet oslobodjenja Jugoslavije i genijalnog vodju naših naroda, maršala Tita.

SOVJETSKI SAVEZ DAO JE 500.000 TONA ŽITA NARODIMA JUGOSLAVIJE

U radosnim danima susreta bratske Crvene armije i junačkih boraca NOV Jugoslavije, vlada Sovjetskog Saveza izvijestila je Nacionalni komitet oslobodjenja Jugoslavije da mu stavlja na raspoloženje 500 hiljada tona žita kao pomoć narodima Jugoslavije.

Narodi Jugoslavije neće nikada zaboraviti ovaj izraz plemenite i tople ljubavi bratskog naroda Sovjetskog Saveza,

Na Rijeci i u Trstu

Danomice Rijeka dokazuje hrabrim podvizima svojih neustrasivih omladinaca da je dostojna borbe naših ostalih junačkih gradova. I u njoj narodne izdajice skupo plaćaju svoja zlodjela.

27. VI riječki su omladinci izvukli iz stana špijuna Alberta Pijevca i sudili mu na ulici pred građanstvom Rijeke. Kod zlikovca, koji je kriv za mnoga stradanja rodoljubivih riječkih građana, nadjena je gestapovska legitimacija.

5. VII grupa mladih riječkih boraca popela se na neboder, koji se nalazi na trgu Kraljice Jelene. Bilo je 9 sati ujutro. Trg pred neboderom bio je prepun svijeta. Odjednom je zrakom zalepršao oblak letaka, koje su omladinci posebnom spravom bacali sa vrha nebodera. Gradjani su sa iznenadjenjem i radošću kupili letke.

Nedavno je ubijen u svom stanu fašista Andrea Scrobogna. Riječani su sa olakšanjem pozdravili novi uspjeh svoje omladinske borbene grupe, jer je Scrobogna bio jedan od onih koji su godinama pili narodnu krv.

Slovenski omladinci u Trstu pripremili su akciju. Izradili su 100.000 letaka, a dvojica od njih zaplijenili su neprijateljski automobil.

Naša takmičenja

U toku svenarodnog dvomjesečnog takmičenja, omladina Slovenije postigla je lijep uspjeh. U vojnim jedinicama naročito su se istakli: borac Safran Polde iz brigade »Ivan Cankar«, koji je u 5 minuta ubio 11 neprijateljskih vojnika; miner Jože Kralj iz XII brigade, koji je za vrijeme takmičenja uništio 2 tenka, 1 oklopni auto i preko 40 Nijemaca; mitraljezac Slejko Slavko iz brigade »Srečko Kosovel«, koji je s jednim rafalom oborio 5 Nijemaca i zaplijenio 2 »šarča«. Na terenu istakla se drugarica Vojka iz Moravca, koja je, opkoljena, pištoljem ubila 3 Nijemca i pri tome sama poginula. Iz revirskog okruga za vrijeme takmičenja otišlo je u partizane 1.000 omladinaca i omladinki, a iz grada Trsta 500. Primorska omladina dala je 64.350 radnih dana i sakupila 700.000 jira. Omladina brkinskog okruga izvela je 113 kulturnih priredaba.

U okrugu Banija 5 omladinskih radnih brigada, koje imaju 4.269 članova, poželo je 2.272 rala žita. Banijska omladina dala je ove godine 110.762 radnih dana. Pioniri Banije sakupili su za ranjene drugove 1.798 kg čaja.

Otpočelo je jednomjesečno natjecanje između omladine Slavonije i Dalmacije. U prvih 6 dana, između ostalog, u Dalmaciji postignuti su ovi rezultati: U splitskom okrugu omladina je izradila 19.513 nadnica, sakupila 3000 kg razne hrane, 613 komada razne robe i 119.650 Kuna. U USAOH je obuhvaćeno 546 novih članova. Održano je 247 sastanaka. Omladina kotara Preko, u zadarskom okrugu, izradila je 5.410 nadnica, održala 139 sastanaka i dvije omladinske konferencije, otvorila 3 kulturno-prosvjetna doma i izdala 11 brojeva zidnih novina.

4. septembra ove godine u pet sati poslije podne, eksplodirala je paklena mašina u Državnoj željezničkoj radionici u Zagrebu. Ovu sabotažu izveli su hrabri radnici omladinci. Potpuno je uništeno 6 kovinotokarskih strojeva. Materijalna šteta je velika.

Iz kina izlazi gomila svijeta. u lice. Domobranci čitaju letke iz automobila se ospu letci. Svi i lica im se mračne. Vide da ih i su uvjereni da ih bacaju Švabe u Trstu čeka kazna.

Mimo glavnog kolodvora na ulicu Cavour, i dalje, dalje pro-sipali su se letci. Neka cijeli Trst zna da se približava naša pobjeda. Neka se cijeli Trst još upornije bori, neka još žešće mrzi naciste, fašiste i domaće izdajice. Fašisti, domobranci šetaju po Piazza Goldoni. Među njih pa-

Automobil se približava domobranskoj komandi. Jednom rukom Savo čvrsto drži volan, a drugom grabi letke i baca ih izdajicama

daju letci s parolom: Smrt fašizmu - sloboda narodu! Prestrašeni fašisti izbuljili su oči kad su pred njima zablistale crvene petokrake.

Još jedanput su se uvjerali rodoljubivi tršćani da se približava njihov veliki dan kada će ulicama grada stupati narodna vojska i nad gradom zalepršati slovenske zastave s crvenom zvijezdom.

I JESENJE RADOVE ĆEMO S USPJEHOM SVRŠITI.

Jedna desetina drvarske omladinske radne brigade

Pozdrav albanske omladine

Antifašistička omladina Albanije održala je svoj I kongres. Sa Kongresa je upućen pozdrav u kojem albanska omladina izražava svoju ljubav i solidarnost s omladinom bratske susjedne Jugoslavije:

Prvi kongres antifašističke omladine, šalje vama, omladini herojskih naroda Jugoslavije, bratski borbeni pozdrav, zahvaljuje na vaš pozdrav upućen Kongresu naše omladine i istovremeno izražava svoje duboko žaljenje, što vaši delegati nisu mogli stići na ovo zasjedanje, koje ima važnu i odlučujuću ulogu za antifašističku omladinu Albanije.

Naša omladina, u svojoj borbi protiv zajedničkih okupatora mobilizirala je svoje najbolje snage. Ona će pojačati borbu, tući će nemilosrdno neprijatelja, ona će marširati bez obzira na žrtve da bi postigla uništenje fašizma i veliku pobjedu slobode naroda. Ona će odgovoriti na vaš poziv, jer on dolazi iz vatre besprimjerne borbe, jer je to glas hiljada i hiljada naših i vaših žrtava koje padoše za veliki ideal oslobodjenja. To je bila želja dvaju slavni i omiljenih vodja naših omladina *Ive Ribara* i *Kemala Stafa*. Uspomena na njih je danas neodjeljivo vezana uz srca naše omladine. Za našu omladinu vaša borba bila je i ostaće slavni primjer samoprijedora i heroizma. Ona održava i jača našu vjeru u nove pobjede.

Ideja bratstva naših susjednih naroda, ideja ujedinjenja antifašističke omladine Balkana, konkretizira se u našoj borbi.

I kongres antifašističke omladine Albanije

Osnovan je Prvi omladinski bataljon u Makedoniji

Vječno će ostati u sjećanju Makedonaca borba kod Strumice i na Osogovu, gdje se naročito istakao 3. bataljon III udarne brigade NOV Makedonije. S ponosom će oživljavati Makedonci uspomene na herojsku borbu, koju su omladinci 3. bataljona vodili na Čipinom Brdu, kod Krive Palanke. Bila je to pobjeda nad neprijateljem petnaest puta jačim: desetina omladinaca razbijala je čitave čete Bugara.

9. augusta ove godine proglašen je 3. bataljon III udarne brigade Narodno-oslobodilačke vojske Makedonije »omladinskim« i dato mu je ime Doneta Filoposkog, koji je pao herojskom smrću u borbi kod rudnika Probištipa.

Na svečanosti koja je tom prilikom održana pozdravili su 3. bataljon: član Vrhovnog štaba NOV i POJ, general-major drug Svetozar Vukmanović-»Tempo«, politički komesar Glavnog štaba Makedonije, drug Bane Andrejev, predsjednik ASNOM-a drug Metodi Andonov-Čento, predsjednik Narodno-oslobodilačkog omladinskog saveza Makedonije, drug Kosta Crvenkoski i drugi.

Sa svečanosti poslani su pozdravni telegrami Vrhovnom komandantu NOV i POJ, maršalu Titu, Centralnom odboru USAOJ-a i Centralnom komitetu SKOJ-a.

EPON

U Grčkoj je gotovo sva omladina ujedinjena u svojoj antifašističkoj organizaciji EPON. Ta organizacija ima oko 600.000 članova. Centralni organ EPON-a je list »Nea genia« (Novo pokoljenje). Veliku većinu grčke narodno-oslobodilačke vojske, ELAS-a, sačinjavaju omladinci i omladinke. Pored toga 11.000 grčke omladine organizirano je u grupama, koje obavljaju politički i kulturni rad u zemlji, a učestvuju i u borbama.

HTIO JE DA UHVATI ŽIVOG NIJEMCA

Za Velji Krš se povelu žestoka borba.

Mladi puškomitraljezac Dragutin Pižurica, borac IV bataljona IX crnogorske brigade, jurio je brzo naprijed pred svima. Gledajući polimska sela u plamenu, on je gorio samo jednom željom: osvetiti! Tukao je smjelo i sigurno svojim puškomitraljezom Nijemce koji su se razbježali kroz gustu šumu. Ali je i on pao teško ranjen.

Naši su potpuno razbili soldate iz »Princ Eugena«. Borci su se okupili oko mladog Pižurice. On je bio na izdisanju. Sa osmijehom i teško izgovarajući, završio je svoj život riječima: »Htio sam da uhvatim živog Nijemca!«

(Iz »Omladinskog pokreta«, br. 5.)

POLITIČKE BILJEŠKE

OSNOVAN JE NACIONALNI KOMITET ALBANIJE

U Albaniji, na oslobodjenoj teritoriji, održano je zasjedanje Antifašističkog vijeća narodnog oslobodjenja Albanije. Prisustvovalo je 188 delegata iz svih krajeva Albanije. Ovim zasjedanjem stvoren je Nacionalni komitet Albanije, koji će vršiti dužnost privremene vlade. Na ovom zasjedanju udareni su temelji demokratske Albanije.

— Bugarski ministar propagande izjavio je da Bugarska smatra da narod Makedonije mora sam odlučiti o svojoj budućnosti i da će Bugarska poštivati tu odluku.

— Nova bugarska vlada nastoji da provede reforme koje se odnose na ravnopravnost žena i muškaraca, na zavodjenje građanskog braka, na rastavljanje crkve od države i vraćanje na snagu bugarskog demokratskog ustava.

— Sofijski mitropolit Stefan govoreći preko radija o novoj vladi Bugarske, pozdravio je Crvenu armiju. On je završio svoj govor riječima: »Vjerujemo da samo u savezu s vama možemo sačuvati slobodu i nezavisnost«.

— Sa masovnog zbora Srba, Hrvata i Slovenaca koji je održan u Vankuveru, poslat je pozdrav jedinicama Crvene armije koje su izbile na granice Jugoslavije. Preko Sveslovenskog komiteta, pozdrav su poslali i članovi Lige kanadskih Srba.

— U Americi se održao 11 kongres američkih Slovena. Prisustvovalo je oko 7.000 delegata, od kojih je bio najveći broj Jugoslovena. Kongresu je uputio poslanicu pretsjednik Ruzvelt. Na Kongresu je govorio ministar unutrašnjih poslova g. Harold Ikris.

— »Klub pomoraca« jugoslavenskih mornara u Americi, na sastanku održanom u Njujork-Sitiju, donio je rezoluciju da niko ne smije ostati neaktivan u stvaranju nove jugoslovenske mornarice, koja će biti primjer svim mornaricama svijeta.

— Čehoslovački Nacionalni komitet u Torontu, brzojavio je Sveslovenskom komitetu, između ostalog, slijedeće: »...javite našoj junačkoj Slovačkoj braći da se obavezujemo da ćemo ih svestrano pomagati u borbi za oslobodjenje Slovačke od Hitlerovog jarma.«

POMOĆ NAŠE VOJSKE SAVEZNIČKOJ AVIJACIJI

Na jednom našem aerodromu na oslobodjenoj teritoriji u Jugoslaviji za tri mjeseca prinudno se spustilo 215 velikih četveromotornih savezničkih bombardera, koji su bili oštećeni prilikom napada na neprijateljske objekte na Balkanu i srednjoj Evropi. Tom prilikom spašeno je 1936 savezničkih avijatičara. Od ovih bombardera koji su se prinudno spustili opravljeno je 204 avijona koji su se vratili u svoje baze.

Mali leksikon

Rapalski ugovor

U mjestu Rapallo kod Genove 12. novembra 1920. zaključen je ugovor kojim je od Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca oduzeto u korist Italije čitavo Slovenačko Primorje, znatni dio Kranjske, skoro cijela Istra, grad Zadar i okolica, Kvarnerski otoci osim Krka i dalmatinski otoci Lastovo, Sušac i Pelagruž. Rijeka je dobila položaj nezavisnog grada, ali je sa strane italijanskih fašista bila smjesta okupirana. 1924. godine jugoslovenska vlada priznala je aneksiju Rijeke sa strane Italije. Nakon oba ugovora pod Italijom se našlo oko 650.000 naše braće Slovenaca i Hrvata, kojima nisu bila priznata nikakva nacionalna prava i koje je italijanska država najbrutalnijim mjerama htjela da odnaredi.

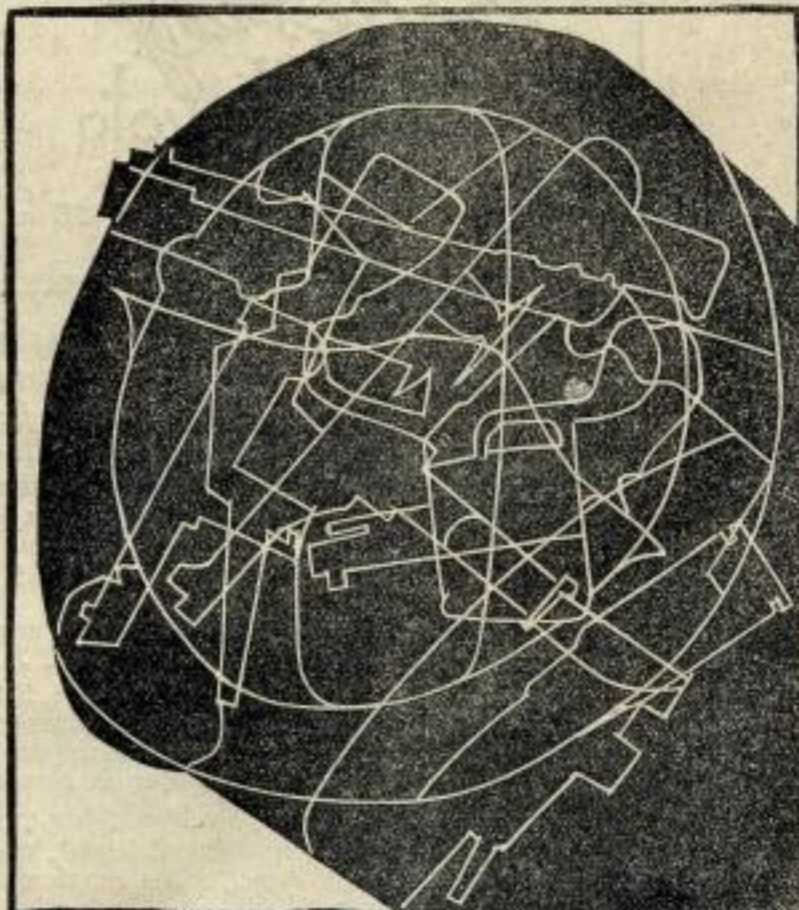
Jedinice NOV Jugoslavije sastavljene od stanovnika porobljenih krajeva oslobodile su veliki dio svoga rodno kraja, osim velikih gradova u kojima se drže njemački garnizoni. Rapalski ugovor poništen je na II zasjedanju AVNOJ-a, kada su bile potvrđene odluke Izvršnog odbora OF o priključenju Slovenskog Primorja i Koruške slobodnoj Sloveniji, kao i odluke ZAVNOH-a o priključenju Istre, Zadra i otoka slobodnoj Hrvatskoj, u sastavu demokratske federativne Jugoslavije.

Nafta

Nafta je od presudne važnosti za uspješno vođenje modernog rata. Izvire iz zemlje, a iz nje se rafiniranjem dobije avijonski benzin, petrolej, sirova nafta i ostala goriva, kao i nuzgredni proizvodi (glicerini, naftalin itd.)

Nafta je nastala iz ostataka vodenih životinja, koje su uslijed poremećaja zemljine kore bile zatrpane i pod ogromnim pritiskom u potpuno bezračnom prostoru pretvorile se u ulje. Ovaj proces je trajao milijone godina. Za rat u Evropi najvažniji su Kavkaski izvori nafte (Baku, Groznoj), rumunjski izvori (Ploesti) i irački. Njemačka ratna tehnika je gubitkom Rumunjske jako pogodjena. Ploesti je Njemačkoj davao jednu trećinu njene godišnje potrošnje. Sada su joj ostali neznatni izvori u zemljama koje još drži pod svojom okupacijom, kao i tvornice sintetičke nafte, koje svakodnevno napada saveznička avijacija.

POGODITE

Koliko na ovoj slici ima predmeta potrebnih za rat

Ratni humor

MEDJU OPTIMISTIMA

Prvi Nijemac: Kojeg je njemačkog generala u toku rata Hitler najviše podigao?

Drugi Nijemac: Možda Romela?

Prvi Nijemac: Nikako! Nego feldmaršala Vitzlebena kojeg je podigao na vješala!

U JEDNOM TALIJANSKOM BATALJONU

Prvi vojnik: Jeste li čuli, drugovi, da je San Marino navijesti rat Njemačkoj?

Drugi vojnik: A na kojem će se frontu njihova vojska boriti?

Prvi vojnik: Cuo sam da će sve njihove oružane snage biti uvrštene u sastav naše prve čete.

ODGOVORI NA PITANJA IZ PROŠLOG BROJA

1) Prvo zasjedanje AVNOJ-a bilo je u Bihaću, a Drugo u Jajcu.

2) Demokratska federativna Jugoslavija ima 6 federalnih jedinica: Srbija,

Hrvatsku, Sloveniju, Crnu Goru, Bosnu i Hercegovinu i Makedoniju.

3) Omladinska brigada NOV dobila je svoje ime po omladinskom rukovodiocu Joži Vlahoviću, koga su u Zagrebu 1941. ubili njemački i ustaški krvoloci.

4) Na našu granicu prve su izbile trupe II ukrajinskog fronta.

5) Jedinice, iz sastava XVI korpusa, kojima komanduje p.pukovnik Radivoje Jovanović-Bradonja, prve su uspostavile vezu s Crvenom armijom.

6) Prije ovog rata porobljena je bila od Njemačke Koruška s glavnim gradom Celovcem, a od Italije Slovenačko Primorje s gradovima Trstom i Goricom, Hrvatska Istra s velikom lukom Rijekom, Zadar s okolinom, i otoci Lastovo, Sušac i polovina Kvarnerskih otoka.

7) Godine 1941. narodni ustanak najviše se rasplamsao u Srbiji i Crnoj Gori.

8) Komandant Glavnog Štaba NOV i PO Srbije je general-lajtnant Koča Popović.

ODGOVORI BRZO

1) Kad je drug Tito dobio naziv Maršala?

2) Koje je dijelove Jugoslavije prisvojila Mađarska 1941?

3) Kojim je najvišim sovjetskim ordenom odlikovan maršal Tito?

4) Šta je ASNOM?

5) Koje su glavne odluke II zasjedanja AVNOJ-a?

6) Šta znači kratica VLKSM?

7) Šta je ZSM?

8) Šta je Atlantska povelja?

9) Koje su evropske države neutralne?

Sport

ZAVRŠENO JE NATJECANJE ZA „KUBOK (pehar) SSSR“

Moskva, 29. VIII

U posljednjem broju našeg lista javili smo da se u polufinalno takmičenje plasirao moskovski »Torpedo«, pobjeđivši klub »Kriļa Sovjetov«. Od 13. do 17. augusta odigrane su i ostale četvrtfinalne utakmice. »Spartak« iz Moskve pobjeđio je momčad »Avioučičša« sa 1:0. Tim »CDKA« (Centralni dom Krasnoj Armiji) izlučio je iz takmičenja lenjingradski »Dinamo« s rezultatom 4:1. Lenjingradski »Zenit« u utakmici protiv »Dinama« iz Baku postigao je rezultat 1:0. 21. augusta u prvoj polufinalnoj utakmici pobjeđio je nakon uzbuđljive igre »CDKA« »Torpedo« s rezultatom 3:2. 22. augusta održana je druga polufinalna utakmica između »Zenita« i »Spartaka«. Pošto je utakmica ostala s neriješenim rezultatom 2:2, slijedećeg dana u nastavku utakmice pobjeđili su Lenjingradjani sa 1:0. — 27. augusta sastali su se u finalnoj utakmici za »Kubok SSSR« na stadionu moskovskog »Dinama« pobjednici iz polufinala, moskovski »CDKA« i lenjingradski »Zenit«. U predigrri održao se finale omladinskih momčadi za pehar Moskve. Pobjeđila je omladina kluba »Trudovije rezervi« omladinu »Piščevika« sa 5:2. Nakon toga je otpočela glavna utakmica kojoj je prisustvovalo 70.000 gledalaca. Sudio je estonski sudija Saar. Tok utakmice prenosile su sovjetske radio-stanice, specijalna brigada iz Centralnog kino-studija snimala je utakmicu za žurnal. U 35. minuti postigao je »CDKA« prvi gol. U 13. minuti drugog poluvremena »Zenit« je izjednačio, a u 23. minutu postigao vodeći gol. Utakmica se završila u korist Lenjingradjana s rezultatom 2:1 (0:1). Tako je najveći trofej sovjetskih nogometaša po prvi put prešao iz Moskve u Lenjingrad.

Tula, 16. VIII. Na biciklističkom natjecanju, sovjetski biciklisti postigli su nove rekorde. A. Logunov iz moskovskog »Spartaka« prešao je 150 krugova (50 km) za 1 sat, 13 minuta i 53,2 sekunde. I. Ippolitov iz »CDKA« postigao je u tri na jedan kilometar bez zaleta vrijeme 1 minut i 16,6 sekundi. Prvak SSSR P. Orlov, član »Zenita« iz Gorkog prešao je 100 km za 2 sata, 40 minuta i 48,1 sekundi.

Ćira i Mira, ŠVABOLOVKA

Crteži IVE KUŠANIĆA

Dok bježala jednog dana
Švabska zvjerad pusta
Feldvebelu Fricu vođa
Navrla na usta.

I u trku Fric se pito:
»Jel' to san il' java«, —
Prekrasno debelo prase
Pokraj pruca spava.

Zanosno već pružo ruku
Uz prasence stao,
Kad odjednom pruče puklo —
Fric u jimu pao.

A nad jamom Ćira, Mira
Na predaju zovu,
Pa se smiju svi zajedno
Glupavom lopovu.